

FÓRUM ARCHIVÁROV

II. VALNÉ ZHROMAŽDENIE SPOLOČNOSTI SLOVENSKÝCH ARCHIVÁROV

Výbor Spoločnosti slovenských archivárov sa na svojom zasadnutí 17. septembra 1992 uzniesol zvoliť valné zhromaždenie Spoločnosti slovenských archivárov dňa * viď strana 6 *

P r o g r a m valného zhromaždenia:

1. Otvorenie
2. Voľba návrhovej komisie
3. Voľba volebnej komisie
4. Voľba riadneho člena výboru a náhradných členov výboru
5. Správa tajomníka o činnosti výboru SSA
6. Správa predsedu o práci SSA
7. Správa o hospodárení SSA
8. Správa revíznej komisie SSA
9. Aktuálne otázky archivníctva SR
10. Návrh plánu činnosti SSA

11. P r e s t á v k a
12. Diskusia
13. Návrh uznesení
14. Zakončenie valného zhromaždenia

Domnievame sa, že prednesené správy budú podnetom na bohatú diskusiu k otázkam života stavovskej spoločnosti ako aj k základným problémom archívnictva v Slovenskej republike. Výbor predkladá členom návrh plánu činnosti Spoločnosti slovenských archivárov na najbližšie dvojročné obdobie:

1. organizovať prednášky a semináre z archívnej teórie a praxe (podľa regiónov),
2. zúčastňovať sa na tvorbe návrhu zákona SNR o archívoch,
3. prispieť k tvorbe koncepcie slovenského archívnictva,
4. venovať pozornosť výuke archivárov,
5. Spoločnosť slovenských archivárov bude najalej spolupracovať s českou archívnu spoločnosť a s archivármi iných krajín,
6. pokračovať vo vydávaní Fóra archivárov,
7. venovať pozornosť poriadaniu tematických zájazdov.

Očakávame účasť všetkých členov.

Predsedníctvo SSA

Z porady riaditeľov štátnych ústredných a štátnych oblastných archívov

27. augusta 1992 sa konala v Bratislave na Odbore archívnictva a spisovej služby MV SR porada riaditeľov Slovenského národného archívu, štátneho ústredného banského archívu a štátnych oblastných archívov. Predmetom porady, na ktorej bol prítomný aj vedúci Civilnosprávneho úseku MV SR Ing. Peter Štuhl, boli aktuálne otázky slovenského archívnictva. Hovorilo sa o Programovom vyhlásení Vlády Slovenskej republiky, Dočasnom organizačnom poriadku Civilnosprávneho úseku MV SR, pripravovanom územnom a správnom členení Slovenskej republiky a v nadväznosti na to o štruktúre siete štátnych archívov, príprave návrhu zákona SNR o archívoch a zákona SNR o správe písomných a iných záznamov, príprave archívnej a spisovej rozluky ČSFR, dokončení a odovzdaní archívnych objektov do užívania (ŠÚBA v Banskej Štiavnici a ŠOBA v Prešove), porade prednostov okresných úradov (20.-21.8.), príprave účasti za SR na 12.

Medzinárodnom kongrese archívov v Montreali, medzinárodnej konferencii o Stave archívnych a knižničných fondov k sociálnym dejinám v ČSFR v Prahe. Z odbornej činnosti archívov sa pertraktovali otázky evidencie archívnych fondov a zbierok štátnych archívov, pripravovaných tematických prieskumov činnosti štátnych archívov, výchovy a vzdelávania archívnych pracovníkov, aplikovania výpočtovej techniky v archívoch, spisovej služby, ďalej informácie z oblasti medzinárodnej spolupráce archívov a zahraničných stykov, zo zasadnutia Vedeckej archívnej rady a o príprave porady riaditeľov a vedúcich štátnych okresných archívov.

Z uvedeného bohatého programu porady široká diskusia bola len k najzávažnejšej otázke: štruktúre siete štátnych archívov v nadväznosti na reorganizáciu územného a správneho členenia SR. Vedúci CSÚ MV SR Ing. Peter Štuhl oboznámil prítomných s dvoma možnosťami územno-správneho členenia SR: 7 alebo 16 druhostupňových správnych jednotiek a k tomu by mala potom zodpovedať aj štruktúra a organizácia štátnych archívov. Podľa návrhu Odboru archívnictva a spisovej služby, ktoré si osvojilo aj vedenie CSÚ MV SR, osobitné postavenie by mali mať Slovenský národný archív a štátny ústredný banský archív, sústava štátnych oblastných archívov a štátnych okresných archívov by sa mala zjednotiť do kompetencie príslušného orgánu územnej štátnej správy druhého stupňa v postavení samostatnej rozpočtovej organizácie, t.j. 7 alebo 16 štátnych archívov s pobočkami, resp. pracoviskami. Riadiaci orgán archívnictva (pri MV SR alebo pri Vláde SR) by mal byť vybavený náležitou kompetenciou v oblasti organizačnej, finančnej, odbornomo-etodickéj a kontrolnej. Predseda Spoločnosti slovenských archivárov a prítomní riaditelia v diskusii plne podporili navrhovanú koncepciu štruktúry siete štátnych archívov.

Mária Stieberová

ZO ZASADNUTIA VEDECKEJ ARCHÍVNEJ RADY

Druhé zasadnutie Vedeckej archívnej rady v roku 1992 sa konalo 7. júla v Bratislave a predmetom jeho rokovania boli informácie o príprave návrhu zásad zákona o registratúrach a o stave prípravy zákona o archívoch. Vzhľadom na úzku súvislosť a nadväznosť obidvoch navrhovaných právnych noriem, aj keď sa to týka dvoch rozdielnych systémov, napokon sa rokovalo o nich spoločne.

Riaditeľ Odboru archívnictva MV SR PhDr. Peter Kartous, CSc., vedúci oddelenia právotvorby Legislatívneho odboru MV SR JUDr. Dušan Šveda a pracovník Odboru archívnictva PhDr. Ladislav Vrteň, ktorý podal vlastný výklad k navrhovaným zásadám zákona o registratúrach (v tzv. "druhom" variante už

nazývanom "o správe písomných a iných záznamov"), informovali Vedeckú archívnu radu, že na odporúčanie Legislatívnej rady Vlády SR sa rozhodla Vláda SR na svojom zasadnutí 21. mája 1992 pozastaviť predloženie návrhu zákona o archívoch na rokovanie SNR v tom slova zmysle, aby sa mohli obidve právne normy spoločne posúdiť (teda spolu s návrhom zákona o registratúrach). Táto skutočnosť umožňuje teda riešiť komplex otázok navzájom súvisiacich, prehodnotiť a doplniť návrh zákona o archívoch, dopracovať návrh zákona o registratúrach (o správe písomných a iných záznamov).

Diskusia k obidvom informáciám bola spoločná, konštruktívna, s jasnými závermi, ktoré sa odzrkadlili aj v prijatých uzneseniach. Nediskutovalo sa k čiastkovým problémom, ale k zásadnému postupu, ako zosynchronizovať zákon o archívoch a zákon o správe písomných a iných záznamov. Odporúčalo sa tiež informovať širšiu odbornú verejnosť novou terminológiou, ktorá sa použila v tzv. "prvom" variante návrhu zásad zákona o registratúrach. Dohodlo sa tiež na zložení novej pracovnej komisie, ktorá bude pracovať na príprave návrhu zákona SNR o správe písomných a iných záznamov a súčasne aj na doplnení návrhu zákona SNR o archívoch. Za Vedeckú archívnu radu boli do pracovnej komisie určení: PhDr. Vladimír Horváth, PhDr. Jozef Klačka a PhDr. Elemír Rákoš, CSC.; z pôvodného pracovného kolektívu na prípravu návrhu zásad zákona o registratúrach: Mgr. Mária Tarabová, Mgr. Mária Kačkovičová, PhDr. Mária Munková, Mgr. Katarína Štulrajterová a Mgr. Jozef Šeregi; za Odbor archívniectva: PhDr. Juraj Spiritza a PhDr. Ladislav Vrteľ; za Legislatívny odbor JUDr. Dušan Šveda a JUDr. Zdenko Ružička. Pracovná komisia v tomto zložení má začať svoju činnosť najneskoršie v prvej polovici mesiaca septembra a konkrétne výsledky svojej práce mala by predložiť na zasadnutie Vedeckej archívnej rady v októbri t.r.

Mária Stieberová

Archívna teória a archívna prax

Výbor Spoločnosti slovenských archivárov v spolupráci s oddelením výskumu Slovenského národného archívu pripravuje cyklus prednášok spojených s diskusiou na tému **ARCHÍVNA TEÓRIA A ARCHÍVNA PRAX**. Prvá prednáška sa uskutoční dňa **8. októbra 1992 (štvrtok) o 9,00 hod.** v Slovenskom národnom archíve v Bratislave, Drotárska cesta 42 na tému "Štruktúra archívneho fondu". Tohto roku hodláme realizovať ešte prednášky: Vývoj správy písomností v Uhorsku a na Slovensku, Klasický archívny informačný systém. Prednášky sú určené predovšetkým mladým odborným archivárom. Pozyvame však všetkých záujemcov. V

prípade väčšieho záujmu môžeme prednášky spojené s diskusiou realizovať aj mimo Bratislavu. Žiaduce je však organizačne pomôcť (miesto, priestor, čas, účastníci).

Elo Rákoš

Matica slovenská ako Slovenský národný archív

Nikoho nechcem nútiť, aby pochyboval o mojej úcte k Matici slovenskej, ale paradoxom patriacim k nášmu životu je, že po roku 1969, keď sa nad Maticou a jej pobočkami začalo zmrákať, zachránil a prevzal som jej archív v Trnave do štátneho okresného archívu v Trnave.

Len ma tak napadlo, keď predseda SNR na augustovom valnom zhromaždení odovzdával originál Deklarácie suverenity Slovenska Matici slovenskej, či urobil dobrú službu Matici, národu a sebe? Mal byť predseda lepším znalcom (alebo jeho poradcovia) zákonov a nariadení SNR. Máme predsa štátny ústredný archív SR, nedávno premenovaný na Slovenský národný archív a analogické archívy majú všetky štáty ako trezory svojich štátnych dokumentov. Tým, že predseda SNR odovzdal originál Deklarácie Matici slovenskej, zaradil ju sám do roviny literárnych dokumentov. Je možné, že Matica toto faux pas pochopí a originál Deklarácie v tichosti odovzdá kam patrí, do Slovenského národného archívu?

Jozef Šimončič, Trnava

FRAGMENTY (1.)

Čtení čitatelia, spracovávanie archívneho materiálu je práca prevažne vážna a humoru si človek pri nej mnoho neužije. A keď, tak je to skôr úsmev cez slzy. Mnohým by sa zdalo, že sa smeje na cudzom nešťastí alebo objubujeme čierny humor, no nie je tomu tak. Archivár by mal posudzovať deje minulé s odstupom - neosobne a racionálne. Napriek tomu, pri zachovaní osobnej cti a anonymity pisateľov, by sa popri vedeckých traktátoch dali napísať aj humoresky o slovenčine, ľudskej hlúposti, notorických sťažovateľoch a pod. Posúďte sami... (Úryvky pochádzajú z AMB, fond NVB - súpis vojnových škôd a prídeľy hutejnosti. Nie sú jazykovo ani obsahovo upravované).

"... 1. apríla 1945, bol som priamo frontou postihnutý v Trnave na stanici, kde som sa nachádzal práve pri cestovaní za svojou rodinkou... Zahynuli mi 4 páry šiat, 6 párov prádla na seba a 3 páry prádla na postel... Okrem toho, pri

silnom bombardovaní, som bol uderený o zem, a bezvedomia, v tomto momente nejaký neznámy páchateľ mi odcudzil aj trojmesačný plat, ktorý činil 5661 K., okrem toho som mal ešte mnoho náradia odborného Elektrického a Zámočnického odboru.

...Nakoľko pri katastrofe, ktorá mňa stihla v Trnave, zahynulo päť párov obuvi, musím aj obuv nejakú obstaráť, lebo bosí nemôžem chodiť do služby..."

"...Prosím láskave uznať že som práce neshopná slovenka, čo môžem s dokladmy svedčiť a to je môj jediný heleb jak my zeberu nabytok som od nóva zničená..."

"...Vila Tulinka poškodená nemeckými deťmi a vojnovými udalosťami..."

"...byť bol obývaný doteraz Maďarom, ktorý je zablomovaný..."

"...železná pokladnica je prastará, ktorú každé vlamačské embryo s ihlou bez ťažkostí môže otvoriť..."

"...som odkázaný iba na mesačný plat, ktorý v dnešnej dobe sotva mi vystačuje na stravu a ošacovanie 4člennej rodiny..."

"...bojoval som v zahraničnom vojne..."

"...odvlečené veci: 9 metraku Krumple, 18 metraku nakrmeného Repu, 6 fúru Hnoja, 50 metraku Slamu, 8 metraku Sena, 1 fúru Pleva..."

(Pokračovanie v budúcom čísle)

zozbieral Peter Viglaš

Z m e n a !

Dátum a miesto konania II. valného zhromaždenia Vám oznámime dodatočne. Ak však máte možnosť navrhnuť a sprostredkovať vhodný priestor pre naše stretnutie, oznámte to čo najskôr výboru SSA.

Redakcia

Redakcia v Slovenskom národnom archíve v Bratislave, E. Rákoš, F. Bokes, O. Čukanová, R. Hanusková, M. Urbančok. Vychádza 10-krát ročne. Náklad 130 ks